

INCENDIS 2014

El 15 de juny, com cada any, comença el que hom anomena la campanya d'incendis forestals. D'uns anys ençà s'ha convertit en una fita en el calendari. Compareixença al Parlament, articles i breus en els diaris, publicitat institucional, reportatges als telenotícies... En resum: la cerimònia habitual.

De fet, tampoc està malament de fer cada any una cerimònia. Encara que sigui efímera, serveix per anar impregnant en el subconscient col·lectiu la necessitat d'extremar les cauteles en situacions de risc d'incendi forestal. Les estadístiques, sense necessitat de maquillar-les, aboquen a resultats cada any millors. Sembla, doncs, que la lluita, sorda i constant, va donant èxits.

Aquestes ratlles també són part de la cerimònia. S'escriuen i es publiquen ara perquè, escrites i publicades, al mes de gener servirien per passar fulla. Sobre la prevenció i l'extinció d'incendis cal que mútuament ens congratulem dels èxits obtinguts.

Avui vivim un temps que, qui més qui menys, malparla del mal govern. Alguna raó tindran; però pel que fa als incendis forestals cal reconèixer que aquesta ha estat una política de la Generalitat que es pot qualificar de Política de País (escrit en majúscules) en la qual la classe política mai n'ha fet camp de batalla de bandositats ideològiques sinó que ha trascendit a tots i cadascun dels diferents governs que han passat per la Plaça de Sant Jaume. És un captament d'agrair.

És d'agrair perquè quan hi ha un objectiu clar de país, tota la ciutadania s'hi arreplega al seu voltant. S'ha aconseguit que en totes les ànimes del país els incendis forestals siguin considerats com un flagell a batre, i on mai hi falten actituds voluntàries i altruistes. Encara que sembli que és posar-se medalles, ja voldrien altres regions de clima mediterrani tenir una conscienciació i resposta ciutadana com la nostra.

Fer una predicció de com serà la campanya del 2014 és fer ciència ficció. Cert és que avui les prediccions meteorològiques a llarg termini estan molt avançades, però els incendis necessiten una causa d'ignició, la qual, en la majoria de casos no depèn de la meteorologia. Per tant preveure la campanya tindria una gran component de fàbula.

De resultes dels incendis de Montserrat, l'any 1986 es va forjar la prevenció d'incendis a Catalunya. Una combinació d'efectius professionals format pel cos de bombers (més aviat dedicats a l'extinció) i els facultatius forestals (més aviat dedicats a la prevenció); amb una gran implicació del voluntariat, tant en l'extinció, (bombers voluntaris i ADFs), com en la prevenció (ADFs, principalment), i una gran ciutadania, en general, pel que fa a conscienciació.

Aquest model no ha patit gaires variacions en el decurs del temps. Potser sí que el pas de la Sra. Montserrat Tura, qui fou Consellera d'Interior, va implicar un canvi de criteri a l'hora d'abordar l'emergència tot abocant tots els mitjans disponibles en el primer moment.

Potser sí que el Conseller Marimon va adoptar una política de reducció i supressió de les causes latents d'ignició, tot acabant amb els abocadors d'escombreries permanentment encesos i impulsant una renovació de la xarxa elèctrica i de ferrocarrils "incendiants" (aquesta darrera, menys coneguda). Però en essència segueix essent el model forjat de resultes de l'any 1986.

Tampoc és necessari canviar el model. Ben mirat funciona prou bé. Però caldria seguir-lo millorant. Amb tot, es poden llançar cinc idees.

En un escenari de bonança econòmica, amb diners, es poden fer moltes coses. Quan l'escenari no és tant favorable a les inversions monetàries, hom també pot espremer el cervell per tal d'extraure'n imaginació. En aquests moments, sense gaires costos econòmics es podrien abordar algunes millores al conjunt del sistema de prevenció i extinció d'incendis.

La primera d'elles fóra compilar i harmonitzar la legislació en matèria de prevenció d'incendis forestals, tot fent-la concurrent amb altres legislacions sectorials, alhora que podria agrupar-se un *corpus* únic de reglamentació de la Prevenció d'Incendis Forestals com a part d'un projecte més ampli (i encara no començat) de Reglament Forestal per Catalunya.

En aquests moments, hi ha un seguit de disfuncions legals en matèria de prevenció, centrats en els principals focus d'ignició (carreteres, assentaments humans i línies elèctriques), que dificulten, innecessàriament, l'aplicació legal de les mesures de prevenció. Afortunadament se solucionen en el marc de l'alegalitat o la paralegalitat.

En el camp de les infraestructures preventives, caldria abordar les llacunes de prevenció. O sigui, aquells llocs on al llarg d'aquests quasi 30 anys s'hi ha treballat poc. Se centren, principalment, a la demarcació de Tarragona - Terres de l'Ebre i alguna part dels Pirineus Occidentals.

En el fons d'aquesta qüestió, és sabut que hi ha una menor pro-activitat de les Diputacions Provincials de Tarragona i Lleida; comparada amb l'impuls (un xic desordenat, però tangible) de les Diputacions de Barcelona i Girona. S'han de pensar i de trobar mesures, simples però efectives, per superar les limitacions de les demarcacions occidentals; i, sobretot, s'ha de definir un model tipus de prevenció, tot impulsant la redacció de Plans de Prevenció d'Incendis transversals, viables i homologables entre ells.

Un tercer aspecte a abordar passaria per la informatització dels recursos preventius existents. Tímidament, i amb limitacions tecnològiques greus, s'ha començat a implementar la informatització i centralització de les autoritzacions d'ús de foc. Les xifres han estat sorprenents. En un any s'autoritzen prop de 100.000

focs, dels quals ni el 2 per 10.000 deriven en incendis. És una fita per emmarcar-la!

Cal, però, fer una tasca de georeferenciació i inventaració dels recursos existents (basses, tallafocs, perímetres d'urbanització, estacions de maquinària d'extinció d'incendis, etc.) i un cop feta, mantenir-la actualitzada. Només les ADFs doblen, en volum, la capacitat d'extinció del propi cos de bombers, en un repartiment difús, però mal conegut. És imprescindible saber què tenim i com ho tenim.

En quart lloc, i malgrat la conflictivitat laboral que pugui representar, cal escometre, d'una vegada per totes la reforma dels sistemes horaris del Cos de Bombers. El sistema d'horaris per torns de 24 hores actualment vigent pot ser més o menys funcional pels incendis urbans. En els incendis forestals els torns de 24 hores són innecessàriament penosos i amb poca productivitat combativa contra els incendis mateixos; alhora que es presten, en el menor dels casos, a tripijocs poc honestos.

I encara que sigui extemporani reflexionar-hi aquí, la conflictivitat laboral que s'ha plantejat a l'inici de la campanya actual, davant de l'opinió pública, podria esdevenir poc amable, per tal com exhibeix una actitud coactiva que no encaixa bé amb la resposta social i altruista que la població comú té davant dels incendis forestals.

Finalment com a cinquè objectiu a mitjà termini, caldria definir un espai legal pel mecenatge en prevenció d'incendis forestals. En el marc d'una societat profundament conscienciada en la lluita contra els incendis forestals, hi ha un gruix important de formes de voluntariat (la més coneguda són les ADFs, però n'hi ha d'altres). Fins i tot hi ha un discret grup de mecenes. Però encara no hem estat capaços de trobar el viarany per fer convergir el mecenatge i el voluntariat.

La legislació en mecenatge, en el nostre país és molt imperfecta i pateix del recel profund de la Hisenda Pública. Aquest excés de recel provoca una desil·lusió del mecenatge que afecta greument a la possibilitat altruista. Si no es pot abordar una reforma general del mecenatge, com a mínim hi hauríem de trobar una esclatxa per a la prevenció i l'extinció d'incendis. Haurem de pensar-hi.

Més enllà d'aquestes idees per al futur proper, ens queda el futur immediat de la campanya d'estiu 2014. Sobre aquesta s'hi pot dir poc. Calma, tranquil·litat i precaució. Hem d'estar tranquils d'una cosa. En cas d'un incendi, recursos humans i materials no en mancaran. De tots els infortunis se n'aprèn. Incendi, darrera incendi, gràcies a l'altruïsm de la gent del nostre país, els recursos humans i materials són més i millors. Potser hi continuaran havent incendis, però seran menors en dimensió.